

ת"פ 40955/07/19 - מדינת ישראל נגד עמיחי סגל, יוראי
Forum International Equity Fund LTD, Global Fixed, אביאל
Income Fund LTD, פורום אפ.איי.אי בע"מ, דייברגון השקעות בע"מ

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 40955-07-19 מדינת ישראל נ' עמיחי סגל ואח'

לפני: כבוד השופטת מיכל אגמון-גון

המאשימה:

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד יוני לבני ונועם רותם

נגד

הנאשמים:

1. עמיחי סגל

2. יוראי אביאל

3. Forum International Equity Fund LTD (FIE)

4. Global Fixed Income Fund LTD (GFI)

ע"י ב"כ עו"ד עמית בכר

5. פורום אפ.איי.אי בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד אמיר פלמר, מפרק

6. דייברגון השקעות בע"מ (נמחקה)

גזר דין בעניין של הנאשמות 3 ו-4 ובעניינה של הנאשמת 5

רקע הדברים ותמצית כתב האישום

1. כתב האישום שלפניי, בו הודו המשיבות 3-5, מייחס לנאשם 1, מר עמיחי סגל, שהיה בעל שליטה בהן (בשרשור), עבירות של שליחת יד בכספי משקיעים ועבירות על חוק הלבנת הון. כדי להבהיר במה הורשעו הנאשמות 3-5, אבהיר בקצרה את המיוחס לנאשם 1 בכתב האישום. יודגש, כל האמור בגזר דין זה, הוא אך ורק על פי **המיוחס** לנאשם 1 בכתב האישום, ואין בו משום הבעת עמדה כלשהי על אמיתות הדברים המיוחסים לו. הדברים נסקרים כאן אך כדי להבהיר את התמונה הכוללת.

2. נאשם 1, עמיחי סגל (להלן: **סגל או נאשם 1**), הוא איש עסקים ויזם בתחום ניהול קרנות השקעות פרטיות (Private Equity). בתקופה הרלבנטית לכתב האישום, מספטמבר 2010 עד נובמבר 2013, היה הנאשם 1 בעל שליטה בחברות רבות בקבוצת פורום, ובעל עניין בחברות האחרות בקבוצה. "פורום", כמתואר בכתב האישום,

הוא שם כולל לקבוצת חברות שנקשרו זו לזו החל משנת 1993 (הקבוצה כללה הן חברות שהתאגדו בישראל, הן חברות שהתאגדו מחוץ לישראל. בכתב האישום יש תרשים ופירוט כל החברות בקבוצה (החל מסעיף 4 לכתב האישום המתוקן)).

3. לצורך גזר הדין שלפניי אבהיר רק את חלקן של החברות 3-5. נאשמת 5, פורום אפ.איי.אי בע"מ, היא חברה פרטית שהתאגדה בישראל בשנת 2002, המוחזקת בבעלותה המלאה של פורום אסא. פורום אסא בע"מ היא חברה פרטית המוחזקת בבעלות מלאה של פורום יעוץ. פורום יעוץ (ובשמה המלא: Forum Consulting and Business Development Ltd), הוקמה על ידי סגל במהלך שנת 1993, ועסקה באותה עת במתן שירותי ייעוץ פיננסי לגופים פרטיים. בתקופה הרלוונטית העניקה פורום יעוץ שירותי ייעוץ לקרנות הזרות, נאשמות 3 ו-4. באותה תקופה, היה סגל בעל שליטה ונושא משרה בחברה. על פי כתב האישום בתקופה הרלבנטית נהג הנאשם 1 למשוך כספים מחברות שונות בקבוצת פורום ולהעבירם דרך פורום אפ.איי.אי לחברות אחרות בקבוצה.

4. FIE Investment Management (להלן: FIM), היא חברה פרטית שהתאגדה בא"י ברמודה בשנת 2003, המוחזקת בבעלות מלאה של החברה האוסטרית Forum International GmbH, חברת בת של פורום אפ.איי.אי. בתקופה הרלוונטית הייתה FIM בעלת שליטה בשתי קרנות זרות: נאשמת 3, Forum International Equity Fund LTD (FIE Fund LTD) (להלן: **קרן FIE**) ונאשמת 4, Global Fixed Income Fund LTD (להלן: **קרן GFI**), שיקראו להלן ביחד: **הקרנות הזרות**. על פי כתב האישום, בתשקיפי הקרנות הזרות שפורסמו בהתאם לדין החל באירלנד, נאמר ש-FIM תשמש מנהלת ההשקעות של הקרנות הזרות, ובכלל זה תתווה את מדיניות ההשקעה שלהן ותפעל ליישומה.

5. הקרנות הזרות התאגדו בברמודה בשנים 2002 ו-2003 ויחידות השתתפות שלהן נרשמו למסחר בבורסה באירלנד. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, ועל פיו, ניהל סגל את הקרנות הזרות, שלט בהן וכיוון את ענייניהן. בתשקיף קרן FIE צוין כי מטרתה הייתה לשמש אפיק השקעה הוני במניות ובניירות ערך המירים של חברות, ואילו בתשקיף קרן GFI נקבע שמטרתה הייתה לשמש אפיק השקעה בתיק נכסים מגוון של אג"ח איכותיות של מנפיקים גלובליים, שעיקרם חברי מדינות ה-OECD.

6. כדי לאפשר השקעה מגוונת במספר אפיקי השקעה, חולקה כל אחת מהקרנות הזרות לקטגוריות שכונו "קלאסים" שכל אחד מהם עלה כדי מסלול השקעה עצמאי. עובר לתקופה הרלוונטית וכן במהלכה, נפתחו בקרנות הזרות עשרות קלאסים ונוהלו על ידן. לכל קלאס שוין מספר ISIN, שהוא מספר עולמי ייחודי, אשר ייצג את יחידת ההשתתפות באותו קלאס ואפשר זיהוי של ההשקעה ומעקב אחריה. יחידות ההשתתפות בקלאסים הן בבחינת ניירות ערך כהגדרתם בסעיף 1 לחוק ניירות ערך.

7. לצורך פעילותן, החזיקו הקרנות הזרות בשני חשבונות בבנק קומריקה בארה"ב, שמספריהן פורטו בסעיף 14 לכתב האישום. על פי כתב האישום, לחשבונות אלו נותבו במעורבב כספי המשקיעים בקלאסים השונים, טרם העברתם ליעדי ההשקעה. כן שימשו, כך על פי כתב האישום, חשבונות הקרנות כמו גם חשבון נוסף של קרן FIE בבנק מרכנל, "תחנת ביניים" שממנה משך סגל כספים במרמה למטרות שונות. סגל שלט בחשבונות הקרנות, היה מורשה החתימה היחיד בהם, ובעל שיקול הדעת הבלעדי לפעול בהם והוזה נושא משרה בהן.

8. בהמשך כתב האישום (החל בסעיף 15) מתוארת באריכות ובפרטים אופן ההשקעה בקרנות השונות. מבלי להיכנס לפרטים אציין כי על פי כתב האישום, החברה שנתנה שירותי ניהול לקרנות הזרות, ומכונה בכתב האישום האדמיניסטרטור, יידעה את סגל על כל בקשה שקיבלה לרכוש או למכור יחידות, והדבר נעשה רק לאחר אישור של סגל.

9. על פי כתב האישום (סעי' 28 ואילך), במחצית השנייה של שנת 2011, הקצה בנק מרכנתיל מסגרות אשראי לחשבון ע"ש עמי סגל, לחשבון ע"ש פורום אפ. אי. אי ולחשבון נוסף של חברה קשורה נוספת (אינובד). על פי כתב האישום, כנגד הקצאת האשראי שעבד סגל יחידות השתתפות של הקרנות הזרות שהוחזקו בחשבונות ע"ש עמי סגל וע"ש פורום אפ. אי. אי.

10. במהלך חודש דצמבר 2011, כך, על פי כתב האישום, הוחלט בבנק מרכנתיל שלא לחדש את מסגרת האשראי שהוקצתה לחשבונות, ולדרוש את פירעון מלוא האשראי שהוקצה. ביום 29.3.2012, בעקבות דרישת בנק מרכנתיל, העביר סגל הוראה לפדיון יחידות ההשתתפות בקרנות הזרות, במטרה לכסות את יתרת החובה כלפי הבנק. חרף כך, לא עלה בידי הקרנות הזרות לפדות את יחידות ההשתתפות באופן שיהיה בו כדי לכסות יתרה זו, הבנק הגיש תביעה, והטיל עיקולים על סגל וחברות בקבוצת פורום, וכתוצאה מכך ביום 24.3.2013 חתם סגל מול בנק מרכנתיל על הסכם להסדרת תשלום החוב שבחשבונות ע"ש עמי סגל ופורום אפ. אי. אי, וכן על הסכם נוסף להסדרת חובה של אינובד.

11. על פי כתב האישום, כדי לעמוד בהתחייבותיו לפי הסדרי החוב, משך סגל במועדים שונים כספי משקיעים מחשבונות הקרנות הזרות, והעבירם לחשבונות המנוהלים בבנק מרכנתיל, זאת בניגוד לתנאי ההשקעה ולמצגים שנמסרו למנהלי התיקים או למשקיעים.

12. האישומים המיוחסים לסגל הם, בין היתר, ולענייננו, כי סגל ערבב סגל את כספי המשקיעים של כל הקלאסים עם כספיהם של משקיעים אחרים בתוך חשבונות הקרנות הזרות בבנק קומריקה, ומשם העביר חלק ניכר מהכספים, בהיקף של עשרות מיליוני ₪ לשורה של יעדים פרטיים בשליטתו, או כאלה שהיה לו עניין מהותי בהם, זאת בניגוד מוחלט למצגים שנמסרו למשקיעים בנוגע ליעדי ההשקעה ולאופיה. בגדר כך, ניתב סגל את כספי המשקיעים לחברות פרטיות שונות בקבוצת פורום, בין היתר לשם תפעול שוטף, תשלום משכורות לעובדים ותשלום לספקים. עוד שימשו הכספים לפידיון השקעותיהם של משקיעים אחרים כשאלה ביקשו זאת; לרכישת ניירות ערך בעבור סגל עצמו; ולכיסוי חובות מול הבנק, של סגל ושל חברות מקבוצת פורום, במסגרת הסדרי החוב שנחתמו מול בנק מרכנתיל. סכום מצטבר נוסף של למעלה ממיליון ₪, כך על פי כתב האישום, העביר סגל ישירות לחשבונות הפרטיים. סכומים אלה חרגו במידה ניכרת מהכספים שלהם היו זכאים סגל או חברות קבוצת פורום, כעמלות או כדמי ניהול, בהתאם לתשקיף ההנפקה.

13. עוד נטען בכתב האישום (סעיף 36) כי סגל פעל להסוות את אופי פעולותיו מהגורמים שסביבו ולהציג כליטימיות באמצעות העברת הכספים לחשבונות ביניים; באמצעות "ניפוח" שווי ההשקעות על ידי מסחר מלאכותי, ובאמצעות סיווג באופן כוזב במסמכים החשבונאיים, בין היתר בדרך של הצגתן כעסקאות רגילות הנעשות בתנאי השוק

ונושאות ריבית. על פי כתב האישום, בעשותו מעשים אלה, הניע סגל משקיעים, באופן תרמיתי, במישרין או באמצעות מנהלי התיקים, להשקיע את כספם בקרנות הזרות, ושלח יד בכספם.

14. הבאתי את תמצית האישום בכדי להראות כי החברות הנאשמות, היוו, על פי כתב האישום, כלי בידי סגל בכדי להונות משקיעים. על פי כתב האישום כל הפעולות בחברות נעשו על פי הוראותיו של סגל או באישורו, ולמעשה הוא הפעיל אותן ושלט בהן, במישרין או בעקיפין. העבירות שיוחסו לנאשמות 3-5, יוחסו להם מכוח מעשיו של סגל בהן כאורגן.

הסדרי הטיעון

15. עם הנאשמות 3-5 נערכו שני הסדרי טיעון. האחד עם חברת פורום אף.איי.אי (הנאשמת 5) והשני עם הקרנות הזרות (נאשמות 3 ו-4). כיוון שמרבית ההנמקות לקבלת הסדר הטיעון שהציגו הצדדים, רלבנטי לשני הסדרי הטיעון, אתייחס אליהם ביחד, אך תחילה אציג את ההסדרים.

א. הסדר הטיעון עם הנאשמת 5

16. נאשמת 5 הורשעה על פי הודאתה, כתוצאה מהמעשים האמורים לעיל, שביצע סגל באמצעותה בריבוי עבירות של גניבה בידי מורשה עבירה לפי סעיף 393 לחוק העונשין בצירוף סעיפים 23 או 29(ב) לחוק העונשין; ריבוי עבירות של איסור הלבנת הון, עבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון ביחד עם סעיפים 23 ו-29(ב) לחוק העונשין וריבוי עבירות של איסור עשיית פעולה ברכוש אסור, עבירה לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון ביחד עם סעיף 23 לחוק העונשין. הסכומים המיוחסים לנאשמת 5 במסגרת עבירות אלו עומדים על כ-5.6 מיליוני שקלים. על פי הסדר הטיעון, כנגד הודאת הנאשמת 5 בעבירות שיוחסו לה, יבקשו הצדדים מבית המשפט להטיל על הנאשמת 5 קנס בסכום של 20,000 שקלים.

ב. הסדר הטיעון עם הנאשמות 3 ו-4

17. נאשמות 3 ו-4 הורשעו, על פי הודאתן, במעשים שיוחסו להן בכתב האישום, מכוח המעשים המיוחסים לנאשמת 1, בריבוי עבירות של גניבה בידי מורשה, עבירה לפי סעיף 393 לחוק העונשין בצירוף סעיפים 23 או 29(ב) לחוק העונשין; ריבוי עבירות של איסור הלבנת הון, עבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון ביחד עם סעיפים 23 ו-29(ב) לחוק העונשין; ריבוי עבירות של איסור עשיית פעולה ברכוש אסור, עבירה לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון ביחד עם סעיף 23 לחוק העונשין ועבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד, עבירה לפי סעיף 423 לחוק העונשין ביחד עם סעיף 23 לחוק העונשין. נאשמת 3 הורשעה בנוסף בעבירה בעבירה של ניסיון ורישום כוזב במסמכי תאגיד, שתי עבירות לפי סעיף 423 לחוק העונשין ביחד עם סעיפים 23 ו-25 לחוק העונשין.

18. מדובר בעבירות בהיקף של 7.8 מיליוני שקלים לגבי הנאשמת 3, וסכום של כ-39 מיליוני שקלים לגבי הנאשמת 4. על פי הסדר הטיעון עם הנאשמות 3 ו-4, הן יודו בעבירות המיוחסות להן בכתב האישום, ובית המשפט יתבקש לגזור עליהן ביחד סכום של 50,000 שקלים.

נימוקי הצדדים בתמיכה בהסדרי הטיעון

א. נימוקי המאשימה בתמיכה להסדרי הטיעון

19. המאשימה נימקה את הסדר הטיעון בכך שמדור בחברות פרטיות שפשטו רגל, אין בהן כל תוכן, ובעל השליטה בהן, סגל, הוא זה שמיוחסות לו העבירות בכתב האישום.
20. ב"כ המאשימה, עמד במסגרת טיעונו בהרחבה על השיקולים בענישת תאגידים, כמו גם על שינויי החקיקה והמגמה בפסיקה המחמירים בענישת תאגידים, ומאפשרים לפסוק קנסות בסכומים משמעותיים. ב"כ המאשימה הוסיף לעניין זה כי השימוש בחברות מקל על ביצוע העבירות, והפנה לקנסות משמעותיים שנגזרו על תאגידים בנימוק זה, למשל בפרשת מליסרון שם הוטל על מליסרון קנס של 1.1 מיליון שקלים, ובפרשת דסק"ש שם הוטל קנס בגין עבירות של אי דיווח בסכום של 800,000 שקלים.
21. ב"כ המאשימה אבחן את המקרה שלפנינו מפסיקה זו בכמה היבטים. ראשית, כי מדובר בחברות פרטיות המצויות בחדלות פרעון (הן הנאשמת 5 בבית משפט לפירוק בישראל, הן הקרנות הזרות, המצויות בהליך חדלות פרעון בברמודה). עוד טען כי נפסק שיש להתחשב במצבו הכלכלי של התאגיד, כפי שנקבע גם בהנחית פרקליט המדינה בעניין זה והביא כדוגמא מקרים אחרים בהם הוטלו סכומי קנסות נמוכים, כמו פסיפיקה, שם הוטלו על החברה בשל מצבה הפיננסי הקשה קנסות בסכום של 100,000 שקלים, בפרשת פלד-גבעוני, הוטלו על חברות בפירוק קנסות של 10,000 שקלים ובפרשת אילן אופיר הוטל על חברה בפירוק קנס של 80,000 שקלים. לדבריו, לו החברות לא היו חדלות פרעון, הקנס המבוקש היה מספר מיליוני שקלים.
22. אשר לנאשמת 5 ציין ב"כ המאשימה כי על פי מידע שהתקבל מהמפרק, בקופת הפירוק יש 180,000 שקלים והחובות גבוהים הרבה יותר. עוד ציין כי בית משפט לפירוק אישר למפרק להגיע להסדר טיעון.
23. אשר לנאשמות 3 ו-4, ציין ב"כ המאשימה שקיבל מכתב מחברת KPMG שמונתה לפירוק הקרנות הזרות ע"י בית המשפט בברמודה, כאשר הסכום המצוי בחשבונות הקרנות עומד על כ-190,000 דולר, והיקף החובות גבוה בהרבה מסכום זה. בהקשר לקרנות הזרות ציין ב"כ המאשימה שהעובדה שמדובר בקרנות זרות המאוגדות בחו"ל, מקשה על אכיפה שלא במסגרת הסדר טיעון. עוד ציין כי הכספים לא שימשו את החברות עצמן, וכי אלו שימשו מעין תחנת ביניים, על פי הוראות הנאשם 1.
24. ב"כ המאשימה עמד על כך שהנאשם 1, סגל, הנאשם המרכזי בפרשה מחזיק הן בנאשמת 5, הן בקרנות הזרות, בשרשור, כמעט במלואו, ולכן עיקר הקנס יוטל, למעשה, עליו.
25. ב"כ המאשימה הוסיף והפנה לחוק חדלות פרעון החדש (חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018, להלן: **חוק חדלות פרעון**), לפי במצב דומה לא ניתן היה להטיל קנס על החברה, והדגיש כי על אף שהחוק לא חל במקרה זה, יש להתחשב בו לעניין אימוץ הסדר הטיעון.

ב. נימוקי ב"כ הנאשמת 5 בתמיכה להסדרי הטיעון

26. ב"כ נאשמת 5 חזר על נימוקי ב"כ המאשימה והוסיף כי הוא משמש כמפרק משותף של הנאשמת 5, וכי המפרקים עצמם ביצעו חקירות, וכן למדו על ההתנהלות מפסק דין בהליך אזרחי שניהל שמואל מנדז'צקי שמוזכר בכתב האישום, והתברר שבקבוצת פורום הושקעו מיליונים שירדו לטמיון. עם זאת, הדגיש ב"כ הנאשמת 5 כי בקופת הפירוק יש 180,000 שקלים, למול תביעות חוב של נושי החברה בעשרות מיליוני שקלים. לדבריו, בית משפט של פירוק אישר את ההסדר, בתמיכת הכונס הרשמי, וזו תמיכה נוספת לקבלו (פר"ק 50170-10-13).

לדבריו הסדר הטיעון מהווה איזון ראוי בין המסר המועבר בעצם ההרשעה, והטלת קנס מסוים, לבין מצבה הפיננסי של החברה והחובות המשמעותיים לנושים תמימים.

ג. נימוקי ב"כ הנאשמות 3 ו-4 לתמיכה בהסדרי הטיעון

27. ב"כ הנאשמות 3 ו-4 הצטרף גם הוא לטיעוני ב"כ המאשימה והוסיף כי מי שמנהל את פירוק החברות הזרות על פי מינוי בית משפט בברמודה היא פירמת ר"ח ידועה, שניהלה מגעים עם הרשויות בישראל מיד עם קבלת כתב החשדות, כדי לאפשר ולהשלים את פירוקן. כיון שמדובר באחריות הקרנות הזרות מכוח תורת האורגניזם, לולא היו מודות ומורשעות, היה עליהם להמתין להשלמת ההליך כנגד סגל, ובנסיבות שנוצרו, בהן הקרנות אינן סולבנטיות העדיפו לשתף פעולה ולסיים את ההליך בכל הנוגע אליהן.

דין והכרעה

28. אין ספק כי מדובר בהסדרי טיעון מקלים במיוחד. העבירות המיוחסות לנאשמות כולן גרמו לנזק העומד על עשרות מיליוני שקלים, והקנס עומד על עשרות אלפי שקלים בודדים. עם זאת, מדובר בחברות בפירוק, כאשר הנזק מתשלום הקנס יוטל על הנושים. על כן כדי לבחון את הסדר הטיעון אעמוד בקצרה על הבסיס הרעיוני להרשעת תאגידים בפליליים, על הענישה הנוהגת, ועל הענישה במקרה של חברות המצויות בחדלות בפרעון.

הבסיס הרעיוני להרשעת תאגידים

29. בגזר דין בת"פ (מחוזי ת"א) 4368-05-16 **מדינת ישראל נ' סימנס בע"מ** (פורסם בנבו, 20.11.2017, להלן: פס"ד סימנס), הרחבתי בנוגע לעקרונות גזירת הדין כאשר מדובר בנאשם שהינו תאגיד. אחזור כאן על תמצית הדברים.

30. הצורך בהרשעת תאגידים נובע מכך, שכיום התאגידים שולטים על מרבית תחומי חיינו, והיה צורך למנוע מצב בו יבוצעו עבירות בחסות תאגידית. מחד, התאגידים חיוניים לכלכלה וחשובים לחברה, ומנגד יש בידיהם כוחות רבים העלולים לגרום גם נזקים. כפי שציין בצדק ב"כ המאשימה, התאגדות בחברות בכלל, והתאגדות בחברות לצורך ביצוע עבירות, כפי שנטען כי עשה הנאשם 1 במקרה שלפניי, מקשה מאד על האכיפה בעבירות רכוש מהסוג שעברו הן

הנאשמות 3-5, הן כמיוחס לנאשם בכתב האישום. על כן היה מקום קבוע אחריות פלילית על תאגידים. אשר לענישה, נקבע כי העקרון המנחה הוא העקרון הגמולי, כאשר לא נעשתה הבחנה עניין זה בין נאשם בן אנוש לבין נאשם שהינו תאגיד (לניתוח החוק בהקשר זה ראו **פסק דין סימנס**, שם בפרק החמישי לגזר הדין עוד ראו: מיכל אגמון-גונן, "התאגיד במשפט הפלילי - חישוב מסלול מחדש", בתוך: **ספר יורם דנציגר**, 63 (לימור זר-גוטמן ועידו באום, עורכים, 2019).

כעת אעמוד על נסיבות ביצוע העבירות במקרה שלפניי.

נסיבות ביצוע העבירות

31. במקרה זה נסיבות ביצוע העבירה נוגעות כולן לנאשם 1, שמכוחו כאורגן הורשעו החברות. יש לציין כי מדובר בנסיבות קשות וחמורות (ככל שיוכחו). אשר לתכנון שקדם לביצוע העבירה (סעיף 40ט(א)(1) לחוק העונשין, נטען בכתב האישום כי הנאשם 1 באמצעות החברות הנאשמות הביא משקיעים להשקיע בחברות, ותחת להשקיע את הכספים כפי שהתחייב, נטל אותם לכיסו. מדובר בתכנון ותחכום רב שבא לידי ביטוי באופן הקמת הקרנות, גיוס המשקיעים, גיוס והעברת הכספים, לרבות בהקמת הקרנות הזרות. העברות אלו כללו, על פי הנטען בכתב האישום, עבירות של הלבנת הון, והטמעת כספים אסורים במערכת הבנקאית. ככל שיוכח האמור בכתב האישום כנגד הנאשם 1, מדובר בניסיון שיטתי ומאורגן לבצע עבירות.

32. נסיבה נוספת עליה יש לעמוד היא הנזק שנגרם מביצוע העבירה (סעיף 40ט(א)(4) לחוק העונשין). ככל שהנזק מביצוע העבירה עולה, כן מדובר בעבירה חמורה יותר. על פי הודאת הנאשמות מדובר בעשרות מיליוני שקלים של כספים שנגזלו ממשקיעים באופן זה, מה שהביא לפירוק החברות ואבדן ההשקעות של אותם משקיעים.

33. היות הנאשמות 3-5 תאגידים, גם היא נסיבה רלבנטית, על אף שהיא אינה מופיעה במסגרת נסיבות ביצוע העבירה (אולם, סעיף 40יב לחוק העונשין קובע שהרשימה בסעיף 40ט לחוק הינה רשימה פתוחה). ביצוע עבירות חמורות כמו במקרה שלפניי ע"י תאגידים מהווה נסיבה מחמירה, לאור הקלות היחסית, והאפשרות להתחמק מהעמדה לדין ועונש תוך ביצוע בירות באמצעות תאגיד. במקרה זה קל יותר להגיע לכספי משקיעים, המשקיעים את כספם, כך על פני הדברים בתאגידים וקרנות לגיטימיים. הדבר גם פוגע באמון המשקיעים בשוק ההון.

מדיניות הענישה הראויה בעבירות שביצע תאגיד

34. העונש היחיד שקבוע היום בחוק העונשין וניתן להטילו על תאגיד הוא קנס. זאת, לצד הגינוי החברתי שבהרשעה עצמה. אשר לצעדים אחרים הפוגעים בפועל בנאשמים שהם תאגידים, אלו אינם מהווים ענישה באופן פורמלי (אם כי ניתן להתחשב בהם במסגרת גזירת דינם בתוך מתחם הענישה). כך למשל לעניין חילוט, מניעת השתתפות במכרזים וכד'. במקרה שלפניי, כיון שמדובר בחברות חדלות פירעון, אין לכך משמעות מעשית. בפסק דין סימנס עמדתי בהרחבה על אפשרויות שיקום של תאגיד, ועל האפשרויות הקיימות היום בתחום זה (שם, בפרק 5.3.2).

עם זאת, כאשר מדובר בחברות בפירוק, וודאי וודאי בחברות הזרות, אפשרויות אלו אינן עומדות על הפרק ואנו נותרים עם עקרון ההלימה ועונש של קנס.

35. כפי שצינתי, חוק העונשין אינו מבחין לעניין קביעת מתחם הענישה בין תאגיד לבין בן אנוש. סעיף 40 ב' לחוק העונשין קובע כי במסגרת קביעת המתחם, על בית המשפט לבחון גם את סוג העונש. במצב הדברים כיום אמרה זו נכונה, כאמור, רק לבין אנוש, לגבי קיימים סוגי עונשים שונים (ובליבם הבחירה בין מאסר לקנס) ואילו כאשר מדובר בתאגיד, העונש היחיד שניתן להטיל עליו הוא קנס. יש להדגיש כי כאשר מורשעים בביצוע עבירה בני אנוש לצד תאגיד, רואים בכך בתי המשפט לא אחת, אירוע אחד בגינו מוטל מאסר על מבצע העבירה, וקנס על התאגיד, באופן שהעונשים בכללותם עונים על עקרון ההלימה. במקרה שלפניי ההליך בעניינו של סגל טרם הסתיים, ואגזר הדין ניתן רק בעניין של החברות. ועל כן על כן יש לבחון את עקרון ההלימה רק באמצעות הקנס שיוטל על הנאשמות.

36. לכאורה, אין בכך קושי, ככל שהעבירה חמורה יותר ניתן לקבוע מתחם קנס גבוה יותר, ולהטיל בפועל קנס גבוה יותר, בדומה לקביעת מתחם הענישה לגבי בני אנוש. עם זאת, לקנס שמוטל על תאגיד יש שני מאפיינים, שמקשים לקבוע מתחם ענישה גבוה המתחייב מעקרון ההלימה, גם אם המעשים שבוצעו הם חמורים. המאפיין הראשון הוא, שאת הקנס אמנם משלמת החברה אך מי שנפגע מכך בפועל הם בעלי מניותיה. אמנם, גם במקרה של כליאת נאשם, נפגעים מכך בני משפחתו, אולם, במקרים אלו הנאשם, המרצה את עונשו מאחורי סורג ובריא הוא הנפגע העיקרי. בניגוד לכך, במקרה של תאגיד, כיון שהתאגיד הוא בבעלות בעלי המניות הם הנפגעים העיקריים מתשלום הקנס. כאשר, כמו במקרה שלפניי, החברות הינן חדלות פרעון, הקנס נגרע מקופת הנשייה (ראו לעניין זה: Assaf Hamdani & Alon Klement, "Corporate Crime and Deterrence", 61 **Stan. L. Rev.** 271, 278 (2008)).

37. במקרה שלפניי, לאור הנזק בעשרות מיליוני שקלים ניתן היה לקבוע גובה קנסות בשווי טובת ההנאה, וב"כ המאשימה ציין שלו לא היה מדובר בחברות חדלות פירעון, היה מתבקש קנס של מילוני שקלים. הבסיס הרעיוני לכך הוא שמאחר ויש קושי לתפוס את העבריינים, בעיקר בעבירות כלכליות שבוצעו בתחכום רב, כמו שנטען לגבי סגל במקרה שלפניי, הרי שעברייני פוטנציאלי עלול לשקול את כדאיות ביצוע העבירה לצד הסיכויים שייתפס, שכן הקנס יהיה נמוך מהרווחים שהפיקו. על גובה הקנס להיות כזה שירתיע את אנשי העסקים במובן זה שגובה הקנס ישמש שיקול אשר בגינו יחליטו שלא לבצע את העבירה, שכן במקרה שהעברייני ייתפס הוא עלול לשלם עד פי ארבעה מוטבת ההנאה שהפיק. למעשה, מדובר בשיקול הרתעתי שנכנס לקביעת העונש בחוק עצמו.

38. בע"פ 1656/16 ישעיהו דוידוביץ' נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 2017), נקבע כי (פסקה 113 לפסק דינו של כב' השופט י' דנציגר):

"בית משפט זה קבע פעמים רבות בעבר, כי ראוי להטיל קנסות משמעותיים על מי שהורשעו בעבירות כלכליות. זאת, על מנת לשלול את טובת הנאה ממעשה העבירה ואף לפגוע בכיסו של העברייני מעבר לשוויה של טובת ההנאה כדי שידע מראש כי לא כדאי יהא לבצעו".

אין מחלוקת כי בעבירות כלכליות מסוג זה שעברו הנאשמות לפניי הוחמרה הענישה וחברות נקנסו בסכומים גבוהים,

לעיתים של מיליוני שקלים (ראו לעניין זה: גיל עשת, עברות כלכליות בישראל - החמרה ושובר בצידה, בתוך: **ספר אדמונד לוי**, 485 (אוהד גורדון עורך, 2017)

הענישה המקובלת

39. כיוון שכאשר מדובר בהסדר טיעון סגור כמו שבמקרה שלפניי, שעל פניו אינו חורג ממתחם הענישה בנסיבותיה, נקבע כי אין צורך להרחיב בעניין זה, אציין כי במקרה זה מדובר בעבירות חמורות של שליחת יד בידי מורשה כמו גם עבירות חמורות על חוק איסור הלבנת הון. מדובר הן על עבירות רכוש ברף החמור, הן עבירות שפוגעות באמון המשקיעים בשוק ההון. מדובר ברף הגבוה של המעשים, הן לאור ריבוי העבירות והיקף המעשים, הן לאור ריבוי העבירות על חוק איסור הלבנת הון, הפוגעות גם במשק ובכלכלה.

40. כך בע"פ 99/14 **מדינת ישראל נ' מליסרון בע"מ** (פורסם בנבו, 2014), נגזר על החברה קנס בשל עבירות אי דיווח בסכום של 1.1 מיליוני שקלים שהיה הקנס המירבי באותה עת בגין עבירות אלו, כשבית המשפט מדגיש כי השתת קנס בגובה הנמוך מן הקנס המרבי אין בה כדי להרתיע במידה מספקת תאגידים מביצוע עבירות דומות בעתיד, והיא אינה עולה בקנה אחד עם המגמה בדבר החמרת הענישה בעבירות מעין אלה. בדומה נגזר על דסק"ש קנס בסכום של 800,000 שקלים על עבירות אי גילוי (רע"פ 11476/04 **מדינת ישראל נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ** (פורסם בנבו, 14.04.2010; עוד ראו: ת"פ (כלכלית) 60386-06-14 **מדינת ישראל נ' נוחי דנקנר** (פורסם בנבו, 05.12.2016)).

41. הסיבה המרכזית שהביאה את המאשימה להגיע להסדר מקל במיוחד במסגרתו ישלמו הנאשמות קנסות בגובה עשרות אלפי שקלים בודדים, היא שהן חדלות פרעון, ואין להוסיף ולפגוע בנושים, שנפגעו כבר מביצוע העבירות עצמן. המאשימה אף הביאה פסיקה במסגרתה נפסקו קנסות נמוכים במצבים דומים (ראו, למשל: ת"פ (כלכלית) 410-02-11 **מדינת ישראל נ' פסיפיקה אחזקות בע"מ** (פורסם בנבו, 21.11.2012), שם נגזר על החברה קנס בסכום של 100,000 שקלים, ובית המשפט ציין כי מדובר ברף הנמוך בהתחשב מצבה הפיננסי הקשה של החברה, והעובדה שהיא מועברת לבעלות ולניהול נושיה. לקנסות נמוכים במקרה של חדלות פרעון ראו: ת"פ (מחוזי ת"א) 40213-05 **מ.י. פרקליטות מחוז ת"א-מיסוי וכלכלה נ' אריה גבעוני** (פורסם בנבו, 04.04.2013) שם נגזרו קנסות סמליים על החברות שהורשעו בסכום של 100 ₪ כיון שקנס ישולם מכיס הנושים שנפגעו מהעבירות (בסעיף 282 לגזר הדין נאמר כי נגזר קנס סמלי בסך 100 ₪, ואילו בסיום פסק הדין נקבע כי מדובר בקנס בסך 10,000 ₪, מכל מקום מדובר בקנס סמלי).

אשר לגזירת קנס על חברות בחדלות פרעון, הפנו הצדדים לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 (להלן: **חוק חדלות פרעון**), שעל אף שאינו חל בענייננו, יש ללמוד ממנו על מגמת המחוקק. לכך אפנה עתה.

הטלת קנסות במקרה של חברות חדלות פרעון

42. סעיף 40' לחוק העונשין קובע כי: "**קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם כולל עונש קנס,**

יתחשב, נוסף על האמור בסעיף 40ג(א), במצבו הכלכלי של הנאשם, לצורך קביעת מתחם עונש הקנס ההולם. הנאשמות לפני נמצאות בהליכי חדלות פרעון (הנאשמת 5 בישראל, והנאשמות 3-4 בברמודה). השאלה כיצד משפיע נתון זה על גזירת העונש של תאגידים.

43. מחד, אין מקום לפטור תאגידים מקנסות בשל פירוק, שכן הדבר יהווה תמריץ לחברות, או לנושאי המשרה בהן, לפתוח בהליכי פירוק עם חשיפת עבירות פליליות שביצעו (בעיקר אם אותם נושאי משרה או בעלי שליטה הם אלו שביצעו את העבירות, כפי שנטען במקרה שלפני). מנגד, הטלת קנס משמעותי (לפי הדין שקדם לחוק חדלות פרעון), יפגע באופן לא מידתי בנושים, שכפי שקרה במקרה שלפני, נפגעו משמעותית מעצם ביצוע העבירות ע"י הנאשמות.

44. בחוק חדלות פרעון נקבע כי לא יתאפשרו הליכי גבייה של תשלומים עונשיים במהלך התקופה בה מצוי החייב בהליכי חדלות פרעון. תשלום עונשי הוגדר: **"קנס, עיצום כספי וכל תשלום אחר שהוטל כעיצום על החייב בידי רשות שיפוטית או רשות מינהלית בשל הפרה של חיקוק, ולמעט ריבית פיגורים או קנס פיגורים שהתווספו לתשלום שאינו עונשי"**.

45. עוד קובע חוק חדלות פרעון (בסעיפים 231 ו-237) כי תשלום עונשי ייפרע מהקופה הקולקטיבית כנשייה נדחית, נשייה אחרונה בתור, לאחר שנפרע במלואו חובם של כלל הנושים בעלי "החובות הכלליים" (החובות בדין רגיל). עם זאת, החוק קובע (בסעיף 175) כי לא ינתן הפטר על תשלום עונשי, כך שחייב יחיד או חברה לא יוכלו להימנע מתוצאות עונשיות של מעשיהם או מחדליהם. בדומה, קובע סעיף 89 לחוק כי לא ניתן לפטור תאגיד מתשלום עונשי במסגרת תכנית שיקום כלכלי.

46. כיוון שאין כמעט בנמצא מקרים בהם כלל הנושים בנשיה הרגילה מקבלים את מלוא חובם, התוצאה היא, שכלל, לא יושתו קנסות פליליים או מנהליים על קופת הפירוק. היינו, חוק חדלות פרעון, מנתק את התוצאות העונשיות, ברמה הכלכלית, מנושי החייב.

מדובר בחידוש מהותי, שכן עד לחקיקת חוק חדלות פרעון, קנסות פליליים ומינהליים שהושתו על החייב לפני היום בו ניתן נגדו צו הפירוק, ראו בהם כחוב אזורי, שהוא בר תביעה בהליכי חדלות פרעון. לעומת זאת, קנסות שהמועד בו הושתו חל לאחר מתן הצו האמור, נחשבו כחוב בדין הוצאות הפירוק, ועל קופת הפירוק היה לשאת בהם. היינו, על קופת הפירוק היה לשאת בקנס הפלילי קודם לתשלום לנושי החייב. זאת, גם כאשר המעשה או המחדל שבגינו נוהל ההליך הפלילי אירעו בתקופה שלפני כניסת החייב להליכי חדלות פרעון.

47. התיקון לחוק נבע מהביקורת על תוצאה זו, כאשר במקרים רבים הנושים עצמם נפגעו מהעבירות הפליליות בהן הורשע החייב. על כן, השתת קנסות כבדים על קופת חדלות הפרעון, פגעה בראש ובראשונה באותם נושים. ביקורת נוספת נבעה מכך שבמקרים רבים, עיתוי הטלת הקנס - לפני או אחרי צו הפירוק - הוא עניין מקרי לחלוטין, הנוגע להימשכות ההליך הפלילי ואינו לוקח בחשבון את שאלת מועד ביצוע העבירות וזהות המבצע. כאמור, החוק החדש מגן על נושי החייב מפני חשיפה לתשלום קנסות.

48. על פי חוק חדלות פרעון הוגדר "חוב עבר" ככזה הכולל קנס ה"נובע ממעשה או מחדל שעשה החייב לפני מתן הצו לפתיחת הליכים, גם אם החוב נוצר לאחר מתן הצו". כלומר, אין יותר צורך בהבחנה הטכנית ביחס למועד מתן גזר הדין, על מנת לקבוע אם קנס מסוים הוא חוב בר תביעה בהליך חדלות הפירעון או שמא ניתן לגבות אותו מקופת חדלות הפירעון ללא החלת עיכוב הליכים, במעמד הוצאות ההליך.

אמנם החוק אינו חל במקרה שלפניי, אולם, נראה כי אם המחוקק העדיף את הנושים על פני תשלום הקנס למדינה, הדבר תומך בהסדר הטיעון במקרה זה, שכן, הנושים נפגעו מהמעשים הנטענים כנגד הנאשם 1, ואין לפגוע בהם עד בדרך של הקטנת הקופה.

מן הכלל אל הפרט

49. על אף כי מדובר בהסדרי טיעון מקלים מאד, שוכנעתי כי בנסיבות העניין ראוי לאמץ את הסדרי הטיעון, בעיקר לאור העובדה שכמיוחס לסגל בכתב האישום, החברות שימשו מכשיר בידו לעבירות המיוחסות לו. אין מחלוקת כי השקעתם של רבים בחברות ירדה לטמיון וכי לנושים מגרמו נזקים משמעותיים. כיון שלפי הדין הקיים, קנס שייגזר יוטל על קופת הפירוק ויפגע עד בנושים, אין מקום להטיל קנסות גבוהים.

50. ההסדר עם הנאשמת 5 עומד על תשלום קנס של 20,000 שקלים, כאשר בקופת הפירוק ישנם כ-180,000 שקלים, והחובות לנושים עולים בהרבה על סכום זה. ההסדר עם הנאשמות 3 ו-4 עומד על תשלום קנס (לשתייהן ביחד) בסכום של 50,000 שקלים, כאשר בקופתן יש כ-190,000 דולר, וגם כאן היקף החובות עולה על כך עשרות מונים. לעניין הנאשמות 3 ו-4 יש להניח כי לולא שיתוף הפעולה שלהן, קשה היה להגיע לאכיפה כנגדן כלל.

סוף דבר

לאור כל האמור לעיל, אני מאמצת את הסדר הטיעון עם הנאשמות 3 ו-4, וגוזרת על הנאשמות 3 ו-4 קנס בסכום כולל (לשתייהן) של 50,000 שקלים שישולם עד ליום 1.11.20.

כן אני מאמצת את הסדר הטיעון עם הנאשמת 5 וגוזרת על הנאשמת 5 קנס בסכום של 20,000 שקלים שישולם עד ליום 1.11.20.

בהסכמת באי כוח הצדדים, כיון שמדובר בתאגידים, ולאור משבר הקורונה, ניתן פסק הדין בהעדר הצדדים.

המזכירות תודיע לצדדים.

ניתן היום, י"ז תשרי תשפ"א, 05 אוקטובר 2020, בהעדר הצדדים.
עמוד 11

